

David Garland:
The culture of control

Kjersti Ericsson

Garland:Paradigmeskifte i kriminalpolitikken

- Beskriver det gamle paradigmet
- Beskriver det nye paradigmet
- Vil forklare *hvorfor* skiftet skjedde
- Vi forklare *hvordan* skiftet skjedde
- Innbakt i boka: Tilløp til samtidsdiagnose
- Innbakt i boka: teori om hvordan endringer skjer, der aktør/struktur-problematikken berøres

Det gamle paradigmet: Penal welfare:

- Hovedmål: rehabilitering
- Individualisert straff
- Optimistisk syn på at kriminaliteten kunne bekjempes, ved å bedre samfunnsforhold og behandle lovbrysterne
- Ønske om minst mulig bruk av fengsel
- Liten interesse for ofrene – straffesystemet representerte fellesinteressene
- Kriminalpolitikk var ekspertenes bord
- Uttrykk for moderne, rasjonell framtidstro

Kritikken mot "penal welfare":

- "Behandling" var i realiteten fengsel
- "Behandling" legitimerte ekstra lange opphold i lukket institusjon
- Individualiserte straffer åpnet for vilkårlighet og manglende rettssikkerhet
- Muliggjorde skjult diskriminering
- Ekspertene hadde for mye makt
- "Nothing works"

Samfunnsendringer som bidro til å undergrave "penal welfare":

- Kriminaliteten steg
- Velferdsstaten – fra løsning til problem
- Markedet overtok, middelklassens vilje til å betale for velferden sank
- Kriminaliteten tok til å ramme også middelklassen

”Just deserts”:

- Straffen skal ikke skreddersys i forhold til lovbryterens *person* og *egenskaper*, men stå i forhold til *lovbruddshandlingen*.
- En streng anvendelse av proporsjonalitetsprinsippet

Fra sosialdemokrati til neoliberalisme og neokonservatisme

- Neoliberalisme: Markedet skal ordne det meste, staten skal blande seg inn minst mulig
- Neokonservatisme: Sterk vekt på tradisjonell moral, lov og orden. Her har staten en rolle å spille

Tre tendenser erstattet "penal welfare"

- Tilpasning
- Fornekting
- Ekspressive reaksjoner

Tilpasning:

- En ga opp å løse mindre alvorlige lovbrudd og konsentrerte seg om de alvorlige
- Ansvarliggjøre borgerne
- Kommersialisering av kontroll
- Situasjonell forebygging

Fornektning:

- En benekter at straffesystemet ikke kan gjøre stort fra eller til med den høye kriminaliteten
- Stadige, kraftfulle kriminalpolitiske utspill fra politikere

Ekspressive reaksjoner:

- Straffen er ikke *instrumentell*, ikke et middel for å nå et mål
- Straffen uttrykker *følelser*: opprørthet over handlingen, krenkelse på vegne av offeret, fordømmelse av lovbryteren
- Lovbryteren er "den andre", fundamentalt annerledes enn "oss"

Ideologiske tendenser og kriminalpolitiske svar:

- "Tilpasning" er i tråd med *neoliberalismen*: Markedet ordner opp, individet tar ansvar for seg sjøl, staten skal være minst mulig
- "Fornekting" og "ekspressive reaksjoner" er i tråd med neokonservatismen: sterke krav om moral, lov og orden fordrer et sterkt statlig tvangsapparat

Målet med straffen:

- *Penal welfare*: Rehabilitering av lovbrøteren
- *Nytt paradigme*: Tydelig moralsk fordømmelse av handlingen og lovbrøteren, samt inkapasitering

Straffens form:

- *Penal welfare*: Individualisert straff, skreddersydd til lovbrysterens egenskaper
- *Nytt paradigme*: Standardisert straff for samme lovbrudd

Synet på lovbrøyteren:

- *Penal welfare*: Lovbrøyteren er avviker på grunn av mistilpasning og deprivasjon. Kan reintegreres i samfunnet.
- *Nytt paradigme*: Lovbrøyteren er ond, farlig og moralsk fordervet. Må ekskluderes og holdes atskilt fra de lovlydige.

Fengsel:

- *Penal welfare*: Ønske om minst mulig bruk av fengsel
- *Nytt paradigme*: Fengsel brukes mer og mer. Viktig å holde fanger ute av sirkulasjon

Syn på offeret:

- *Penal welfare*: Liten oppmerksomhet rundt ofrene. Strafferettssystemet skulle representere fellesinteressene
- *Nytt paradigme*: Offeret er den sentrale personen. Jo strengere straff lovbryteren får, jo mer verdi får offeret.

Hvem er meningsberettiget?

- *Penal welfare*: Ekspertter med ekspertkunnskap skulle bestemme over kriminalpolitikken
- *Nytt paradigme*: Kriminalitet og straff sterkt politisert, politikere profilerer seg med utspill

Framtida er ikke uunngåelig:

- Strukturelle endringer skaper *betingelser* for en viss kriminalpolitikk
- Men strukturelle endringer *determinerer* ikke kriminalpolitikken